

QORTI CIVILI PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF FRANCO DEPASQUALE LL.D.

Illum il-Gimgha, 25 ta' Mejju 2001

Numru 15
Citaz. Nru. 1924/96 FDP

Formosa & Camilleri
Limited, bhala agenti
Malta tas-socjeta`
Guardian Royal Exchange
Assurance Plc proprio u
kif surrogata fid-
drittijiet ta' l-
assigurat taghha Michael
Attard Limited

Vs

1. Sea Malta Company
Limited, armaturi tal-
bastiment M.V. Pliska;

2. The Cargo Handling
Company Limited

Il-Qorti,

Rat l-att tac-citazzjoni tas-socjeta` attrici li gie pprezentat fil-5 ta' Gunju 1996 fejn gie premess:

Illi fit-2 ta' Ottubru 1995 is-socjeta` Michael Attard Limited impurtat gewwa Malta fuq il-bastiment M.V. Pliska konsenja ta' 46 vettura Peugeot;

Illi din il-konsenja giet ikkonsenjata lill-assikurat ta' l-attur bid-danni u n-nuqqasijiet spjegati fid-Dok A (survey report);

Illi ai termini tal-polza ta' assikurazzjoni bejn l-attur u l-assikurat tieghu hu kellu jindenizza lill-assikurat tieghu tad-danni u n-nuqqasijiet li sofra u b'hekk issa hu gie surrogat fid-drittijiet ta' l-istess assikurat;

Illi l-attur *nomine* jikkwantifika d-danni u n-nuqqasijiet riportati fil-merkanzija ta' l-assikurat tieghu fl-ammont ta' hames mija u tnejn u sittin lira u sittin centezmu (Lm562.60) li maghom jizdied l-ammont ta' mija u erbgha u tmenin lira (Lm184) bhala survey fee ghalhekk danni totali sofferti mill-attur fl-ammont ta' seba' mija u sitta u erbghin lira u sittin centezmu (Lm746.60);

Illi l-konvenuti jew min minnhom huma responsabbli ghal dawn id-danni u nuqqasijiet;

Talbet ghalhekk is-socjeta` attrici lil din l-Onorabbli Qorti sabiex:-

1. Tiddikjara lill-konvenuti jew min minnhom responsabbli ghad-danni u nuqqasijiet fil-merkanzija ta' l-assikurat taghha li ghalihom kellha taghmel tajjeb l-istess socjeta` attrici;
2. Tillikwida d-danni sofferti mill-attur fl-ammont ta' Lm746.60;
3. Tikkundanna lill-konvenuti jew min minnhom ihallsu lis-socjeta` attrici s-somma ta' Lm746.60 bhala danni sofferti mill-attur li ghalihom huma responsabbli l-konvenuti jew min minnhom;

Bl-ispejjez u interessi legali mid-data tan-notifika tac-citazzjoni kontra l-konvenuti;

Rat id-dikjarazzjoni guramentata ta' Dr Simon Micallef Stafrace fil-kwalita` tieghu ta' rapprezentant tas-socjeta` attrici, il-lista tax-xhieda minnu indikati u l-elenku tad-dokumenti esebiti;

Rat in-nota ta' l-eccezzjonijiet tas-socjeta` konvenuta The Cargo Handling Company Limited tat-28 ta' Jannar 1997, fejn gie exceptit:

1. Illi preliminarjament it-talbiet attrici fil-konfront tas-socjeta` konvenuta The Cargo Handling Company Limited huma nfondati fil-fatt u fid-dritt stante li l-merkanzija *de quo* giet

zbarkata minn fuq il-vapur bil-hsara kif jirrizulta mill-Joint Tally Sheet Nru. 83086 (Dok ED1);

2. Illi fit-tieni lok is-socjeta` konvenuta The Cargo Handling Company Limited tissollewa li ma kinetx fi kwalunkwe kaz responsabbli ghal kwalunkwe hsarat u nuqqas allegati mis-socjeta` attrici u dana ai termini tar-Regolament Numru 86 dwar il-Portijiet ta' l-1966;
3. Illi fit-tielet lok u bla pregudizzju ghal premess ghandha tigi esebita l-polza ta' assigurazzjoni li a bazi taghha qed jigi allegat li sar il-hlas lill-importatur u ghandu jigi esebit ukoll ic-cheque li bih sar il-pagament;
4. Illi fir-raba' lok u bla pregudizzju ghall-premess ghandu jigi ppruvat kif l-attur wasal ghall-ammont ta' Lm562.60 bhala allegati danni;
5. Illi dwar is-survey fees hemm diversi sentenzi li jghidu li tali fees mhux dovuti peress li l-attur ma giex surrogat ghall-istess u ghalhekk il-konvenut jirreferi ghas-sentenza Dr Robert Staines vs Godwin Abela et noe - 6.4.92 - Citaz. Nru. 112/86, u Dr Robert Staines vs Joseph Apps noe et - Citaz. Nru. 201/92 deciza 25.4.95;
6. Illi ai termini ta' l-Artikolu 70 tal-Port Regulations 1966 (*Amended by Legal Notice No. 28/73*) u dan l-Artikolu jezemi ovvjament lis-socjeta` konvenuta minn kull responsabilita`;

7. Illi wkoll a bazi ta' l-Artikolu 90 u Schedule 13 tal-Port Regulations ta' l-1966 tali merkanzija, l-importatur jaf li tinhazen "*in the open and always at the sole risk of the owner*" u ghalhekk anke f'dan il-kaz is-socjeta` konvenuta mhix responsabbli (KF 15.11.93 Ray Micallef vs Godwin Abela - Citaz Nru. 1365/84 F - AK 16.03.92, u Reginald Micallef vs Godwin Abela - Citaz. Nru. 1094/84);
8. Illi fit-tmien lok dwar l-imghax dan mhux dovut, anqas stante li s-socjeta` esponenti ma gietx interpellata thallas ebda ammont determinat u qatt ma giet surrogata fl-interessi mill-assigurat taghha u dan iktar u iktar meta s-socjeta` esponenti m'ghandha ebda relazzjoni ma-socjeta` attrici hlief tramite polza (KAM 4.11.94 - J. Gerada vs Godwin Abela - Citaz. Nru. 1275/91);
9. Illi ghalhekk it-talbiet attrici ghandhom jigu respinti bl-ispejjez kontra l-attur;

Salv eccezzjonijiet ulterjuri;

Rat id-dikjarazzjoni guramentata ta' Godwin Abela in rappresentanza tas-socjeta` konvenuta The Cargo Handling, il-lista tax-xhieda minnu indikati, u l-elenku tad-dokumenti esebiti;

Rat in-nota ta' l-eccezzjonijiet tas-socjeta` konvenuta Sea Malta Company Limited tat-30 ta' Jannar 1997 fejn gie eccepit:

Fl-ewwel lok il-klawsola ta' esoneru kontenuta fil-poloz tal-karigu relattivi u cioe` "Unprotected Motor Cars - Ship not responsible for damages and accessories" u "vessel not responsible for accessories and/or other goods left inside vehicles nor any interior damage to upholstery, fittings or accessories."

Fit-tieni lok li d-danni reklamati ma jirrizultawx fl-ammont mitlub mit-tally sheets;

Rat id-dikjarazzjoni guramentata ta' Joseph Apps ghan-nom u in rapprezentanza tas-socjeta` Sea Malta Company Limited, il-lista tax-xhieda minnu indikati u l-elenku tad-dokumenti minnu esebiti;

Rat l-atti kollha tal-process;

Semghet lix-xhieda prodotta;

Ikkonsidrat:-

Provi:

Illi skond ma jirrizulta mill-polza ta' karigu Dok B (fol 9), fit-28 ta' Settembru 1995 tghabbew fuq il-vapur M.V. PLISKA sitta u erbgħin (46) vettura tal-marka Peugeot minn Marsilja, liema vetturi kienu destinati għas-socjeta` importatrici Michael Attard Limited. Skond il-polza ta' karigu dawn il-vetturi kienu "IN GOOD STARTING CONDITION" u

tnizzlet ir-rimarka "CLEAN ON BOARD". Ghalhekk jidher li meta l-vetturi tghabbew fuq il-vapur dawn ma kellhom ebda hsara/nuqqas;

Illi meta l-vetturi waslu Malta fit-2 ta' Ottubru 1995 u sar it-tallying gew innutati xi nuqqasijiet. Fuq il-Joint Tally Sheet (fol 29) hdejn il-lista tal-vetturi Peugeot tnizzlu r-rimarki "wiper blades missing" u "badge steering missing". Anthony Schembri, tally clerk mas-socjeta` Cargo Handling Company Limited fl-affidavit tieghu (fol 56) ikkonferma li l-Joint Tally Sheet Dok ED1 gie kkompilat minnu stess u counter-signed mit-Tally Clerk tal-vapur. Huwa kkonferma li waqt il-hatt tal-konsenja tal-vetturi huwa nnota li kien hemm hdax-il wiper blade u steering badge nieqsa;

Illi meta l-vetturi gew zbarkati minn fuq il-vapur, dawn tqeghdu fil-kustodja tas-socjeta` konvenuta The Cargo Handling Company Limited. Meta r-rapprezentant tas-socjeta` importatrici mar sabiex jirtira l-vetturi gew innotati diversi nuqqasjiet u hsarat, u dan oltre in-nuqqasijiet diga indikati fuq il-Joint Tally Sheet. Leonard Brincat, delivery clerk mas-socjeta` The Cargo Handling Company Limited, fl-affidavit tieghu spjega li fit-3 ta' Ottubru 1995, huwa flimkien ma Austin Schembri (rapprezentant tas-socjeta` importatrici Michael Attard Limited) ezaminaw il-vetturi in kwistjoni qabel ma dawn gew rilaxxati. Huwa ikkonferma li l-Gate Pass Out (fol 55) gie kompilat minnu stess u counter-signed minn Austin Schembri. Gew innutati s-segwenti nuqqasjiet:

9 wiper blades missing
3 alloy wheels missing
2 spare wheels missing
2 cigarette lighters missing
1 aerial missing
1 badge missing.

Illi s-socjeta` importatrici Michael Attard Limited fl-invoice taghha (fol 6 sa 8) telenka hserat/nuqqasijiet li jammontaw ghal Lm562.68. Dr Simon Micallef Stafrace in rapprezentanza tas-socjeta` attrici fid-dikjarazzjoni guramentata tieghu jikkonferma li s-socjeta` kellha tindenzza lis-socjeta` importatrici ghal dan l-ammont u ghalhekk issa hija surrogata fid-drittijiet ta' l-istess socjeta` importatrici, u dan kif jidher ukoll mill-kopja tas-subrogation form (fol 43);

Kunsiderazzjonijiet:

Responsabbilta` tas-socjeta` Sea Malta Company Limited:

Illi ladarba l-vetturi tghabbew fuq il-vapur minghajr nuqqasijiet, kif jidher mill-polza ta' karigu relattiva, isegwi li n-nuqqasijiet li gew osservati mit-Tally Clerk u indikati fuq il-Joint Tally Sheet sehew waqt li l-karozzi kienu fuq il-vapur, u ghalhekk ghal dawn in-nuqqasijiet ghandha taghmel tajjeb is-socjeta` konvenuta Sea Malta Company Limited. Fir-rigward tal-wiper blades, il-Qorti tosserva li skond l-invoice mahruqa mis-socjeta` importatrici fejn hemm elenkati l-valuri

tal-hsarat/nuqqasijiet u l-labour relattiv (fol 6 - 8) kien hemm 11-il wiper blade nieqsa filwaqt li fuq il-Gate Pass Out gew innutati biss 9 neqsin. Il-Qorti tirreferi ghall-affidavit ta' Anthony Schembri, it-tally clerk, fejn xehed li kien innota 11-il wahda nieqsa waqt li kien qed isir it-tallying u allura l-Qorti ser toqghod fuq ix-xhieda tieghu. Skond l-istess invoice tas-socjeta` Michael Attard Limited il-valur tal-hdax-il wiper blade nieqsa (inkluz il-labour) jammonta ghal Lm43.34. Fir-rigward ta' l-isteering badge, il-Qorti tosserva li fuq l-invoice mahruqa mis-socjeta` Michael Attard Limited, m'hemmx indikat "steering badge" u ghalhekk ladarba mhux qed jintalab il-valur tieghu il-Qorti mhix ser tikkalkulah;

Illi s-socjeta` Sea Malta eccepjet il-klawsoli ta' esoneru. Fl-ewwel eccezzjoni ghamlet referenza ghall-klawsola ta' esoneru li tinsab fuq il-polza ta' karigu in kwistjoni li tistipola "*Unprotected motorcars - ship not responsible for damages and accessories*" u "*vessel not responsible for accessories and/or other goods left inside vehicles nor any interior damage to upholstery, fittings or accessories.*" Il-Qorti, pero`, tirrileva illi, kif gie ritenut diversi drabi fil-gurispudenza nostrana, klawsola ta' responsabilita` ma tezimiz mir-responsabilita` meta jkun hemm vjolazzjoni ta' kuntratt jew dover, u klawsola li hija intiza biex tezonera mid-dolo jew kulpa hija nulla. Fil-kaz in kwistjoni ma jidhirx pruvat illi n-nuqqasijiet kienu kawza ta' accident jew forza magguri u ghalhekk il-klawsola ta' esoneru ma tapplikax;

Illi fir-rigward tat-tieni eccezzjoni u cioe` li d-danni reklamati ma jirrizultawx fl-ammont mitlub mit-tally sheets, il-Qorti tirrileva illi l-ammont ta' Lm43.34 li hija waslet ghalih, jirrifletti dik il-parti ta' l-ispejjez li gew inkorsi mis-socjeta` attrici biex taghmel tajjeb ghan-nuqqasijiet li huma indikati fit-Tally Sheet (di plus fil-kaz ta' l-isteering badge, ghalkemm din hija indikata bhala nieqsa fit-Tally Sheet, il-Qorti ma kkalkulathiex la darba din ma gietx indikata fil-lista ta' hsharat mahruga minn Michael Attard Limited);

Responsabbilta` tas-Socjeta` The Cargo Handling Company Limited:

Illi ghan-nuqqasijiet indikati fil-Gate Pass Out, meno dawk diga innutati waqt it-tallying u mmarkati fuq it-Tally Sheet, hija responsabbli s-socjeta` konvenuta The Cargo Handling Company Limited. Dawn in-nuqqasijiet huma: 3 alloy wheels, 2 spare wheels, 2 cigarette lighters, 1 aerial u 1 badge; il-Qorti tosserva li mhux specifikat jekk il-badge kinitx steering badge jew bonnet badge, izda ladarba fit-Tally Sheet gie indikat li kien hemm steering badge nieqsa, il-Qorti ser tassumi li kienet l-istess badge, u cioe` steering badge. Kif gia` inghad qabel waqt li l-Qorti kienet qed tikkunsidra r-responsabbilta` tas-Socjeta` Sea Malta, peress li fuq l-invoice tas-socjeta` importatrici mhemmx indikata steering badge nieqsa, il-Qorti mhix ser tikkonsidraha. Il-valur tan-nuqqasijiet li ghalihom jirrizulta li hija responsabbli s-socjeta` The Cargo Handling jammonta ghal Lm290.25;

Illi s-socjeta` The Cargo Handling Company Limited
ressqet diversi eccezzjonijiet;

Illi dwar l-ewwel wahda, u cioe` li l-merkanzija
giet zbarkata minn fuq il-vapur bil-hsara, kif
jidher mill-Joint Tally Sheet Nru. 83086 (fol 29),
il-Qorti tirrileva li din l-eccezzjoni mhix
sostenibbli hlief ghar-rigward tal-wiper blades u
b-badge. Kien hemm diversi nuqqasijiet ohra li
saru wara li giet zbarkata l-merkanzija;

Illi fir-rigward tat-tieni eccezzjoni, fejn hija
rreferiet ghal regolament 86 dwar il-Portijiet,
il-Qorti tirrileva li dan l-Artiklu mhux
applikabbli ghall-kaz in kwistjoni, peress li din
il-kawza titratta dwar konsenja ta' vetturi li gew
rilaxxati b'nuqqasijiet u mhux konsenja ta' pakki
ta' xorta difettuza jew li kienu fi stat ta'
tixrid;

Illi fir-rigward tat-tielet eccezzjoni li fiha s-
socjeta` The Cargo Handling Company Limited
tinsisti li ghandhom jigu esebiti l-polza ta'
assikurazzjoni u c-cekk li bih sar il-pagament,
il-Qorti ma thossx li dan huwa necessarju ladarba
hemm dikjarazzjoni guramentata tar-rapprezentant
tas-socjeta` attrici fejn ikkonferma li hija
hallset l-ammont ta' Lm562.60 lis-socjeta`
importatrici;

Illi rigward ir-raba' eccezzjoni dwar kif is-
socjeta` attrici waslet ghall-ammont ta' Lm562.60,
bhala allegati danni, il-Qorti tosserva li hemm
rendikont dettaljat tan-nuqqasijiet/hsarat a fol 6
- 8 tal-process ghalkemm dan l-ammont jinkludi

wkoll it-tiswijiet fir-rigward ta' hsharat/nuqqasijiet li mhumieq indikati fil-Gate Pass Out u li allura il-Qorti mhix ser tiehu konjizzjoni tagghom;

Illi dwar il-hames eccezzjoni, u cioe` li s-survey fees mhux dovuti, il-Qorti tifhem li dawn ghandhom jigu inkluzi mad-danni minhabba li minghajr is-survey fees in-nuqqasijiet/hsharat ma kinux maghrufa. Ovvjament, is-survey fees ghandhom jithallsu in proporzjon skond id-danni li ghalihom huma responsabbli;

Illi dwar is-sitt eccezzjoni fejn gie invokat artiklu 70 tal-Port Regulations, 1996 (emendat bl-Avviz Legali Nru. 28/73) li jghid li d-direttur tal-Port jew il-kuntrattur tieghu huma responsabbli biss ghan-numru ta' unit loads, il-Qorti ma jidhrilhiex li dan l-artiklu jezenta lill-Cargo Handling Company Limited mir-responsabbli ta' ghall-hsharat/nuqqasijiet li jistghu jigu lill-oggetti elenkati bhala units bhalmu huma l-vetturi li kienu fil-kustodja taghha. Kif gie rilevat f'sentenzi simili, meta merkanzija hija meqjusa bhala units, bhal fil-kaz tal-vetturi, ma jfissirx li l-Cargo Handling tista' impunement tirrilaxxa vetturi zarmati mill-accessorji li jkunu waslu ma' l-istess vetturi jew bil-hsharat. Wara kollox, il-Cargo Handling stess tiehu konjizzjoni tal-hsharat/nuqqasijiet li tosserva meta l-vetturi jkunu qed jigu zbarkati, nonostante l-fatt li huma kkunsidrati bhala units;

Illi fis-seba' eccezzjoni l-Cargo Handling eccepiet l-Artiklu 90 tal-Port Regulations dwar

il-fatt li l-importatur jaf li l-merkanzija tinhazen "in the open and always at the sole risk of the owner". Pero` dan ir-regolament jikkoncerna d-direttur tal-Portijiet biss u mhux lill-kuntrattur tieghu ukoll. Izda, anke kieku dan l-artiklu kellu jigi interpretat b'mod li jikkoncerna lis-socjeta` konvenuta ukoll, xorta jibqa' l-fatt li ghandu jkun hemm minimu ta' diligenza. Il-merkanzija wara kollox ma kinitx abbandunata izda kienet fil-kustodja tal-Cargo Handling, u ghalhekk l-istess Cargo Handling ghandha tirrispondi ghal dawk il-hsarat/nuqqasijiet li jigu osservati fuq il-vetturi meta jidher car li sar waqt li kienu fil-kustodja taghha;

Illi dwar l-imghax, dan ghandu jiddekorri mid-data tan-notifika tac-citazzjoni;

Dwar is-survey fees:

Illi l-ammont li qed jintalab ghas-survey fees huwa ta' Lm184. Minhabba l-fatt li s-socjetajiet konvenuti m'humieq responsabbli ghad-danni kollha allegati mis-socjeta` attrici izda biss ghal tlieta minn hames partijiet (3/5) minnhom, huma m'ghandhomx jaghmlu tajjeb ghall-ammont kollu tas-survey fees. Il-Qorti, wara li hadet in konsiderazzjoni il-proporzjon ta' danni li ghalih huma responsabbli s-socjetajiet konvenuti, ikkalkulat li l-ammont ta' survey fees li ghandu jigi risarcit lis-socjeta` attrici huwa ta' mija u ghaxar liri (Lm110). Il-Qorti ikkalkulat li dawn il-Lm110 ghandhom jithallsu mis-socjetajiet konvenuti kif gej: is-Sea Malta Company Limited

ghandha thallas hmistax-il lira (Lm15) filwaqt li l-Cargo Handling ghandha thallas hamsa u disghin lira (Lm95).

Ghal dawn il-motivi;

Il-Qorti tiddeciedi din il-kawza billi:

Tilqa' l-Ewwel Talba limitatament fis-sens li tiddikjara s-socjetajiet konvenuti responsabbli ghal parti mill-hsarat fuq imsemmija;

Tilqa' t-Tieni Talba limitatament u tillikwida d-danni sofferti mis-socjeta` attrici fis-somma ta' erba' mija u tlieta u erbghin liri Maltin u disgha u hamsin centezmu (Lm443.59) [Lm333.59 (Lm43.34 + Lm290.25) kwantu ghan-nuqqasijiet, u Lm110 ghal survey fees];

Tilqa' t-Tielet Talba fis-sens li tikkundanna lis-Sea Malta Company Limited thallas lis-socjeta` attrici s-somma ta' tmienja u hamsin lira Maltin u erbgha u tletin centezmu [Lm58.34 (Lm 43.34 + Lm15)]; u tikkundanna lis-Socjeta` The Cargo Handling Company Limited thallas lis-socjeta` attrici s-somma ta' tlett mija u hamsa u tmenin lira Maltin u hamsa u ghoxrin centezmu [Lm385.25 (Lm290.25 + Lm95)].

L-ispejjez ghandhom jithallsu fil-proporzjon ta' 2/5 mis-socjeta` attrici u 3/5 mis-socjetajiet konvenuti, b'dan li s-socjeta` Sea Malta Company Limited thallas 1/7 minnhom u l-Cargo Handling Company Limited thallas ir-rimanenti 6/7; l-imghax

ghandu jibda' jiddekorri mid-data tan-notifika
tac-citazzjoni.

Emanuel Sciriha
Deputat Registratur